

CONSILIUL LEGISLATIV

Bucuri per... al Senatului

Nr. 36 / 4.3.2026

Bucuri permanent al Senatului

Nr. 171 / 16.03.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (b36/04.02.2026), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/565/09.02.2026 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D67/09.02.2026,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare, în fapt, completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit Expunerii de motive, intervențiile legislative preconizate sunt argumentate prin faptul că „Prin adoptarea acestei reglementări se urmărește asigurarea unei protecții efective a interesului superior al copilului, creșterea previzibilității și clarității drepturilor părintelui sau ale reprezentantului legal al minorului, precum și aplicarea uniformă și coerentă a dispozițiilor legale privind obligațiile de întreținere”.

2. Propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea prevederilor art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Menționăm că, potrivit prevederilor art. 7 alin. (3¹) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Propunerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”*.

Precizăm că evaluarea preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un set de activități și proceduri realizate cu scopul de a asigura o fundamentare adecvată a inițiativelor legislative, în vederea, atât a evaluării impactului legislației specifice în vigoare la momentul elaborării proiectului de act normativ, cât și a evaluării impactului politicilor publice pe care proiectul de act normativ le implementează.

În considerarea impactului propunerii legislative asupra drepturilor și libertăților copiilor, apreciem că este necesară o **evaluare preliminară a impactului reglementărilor propuse asupra drepturilor și libertăților fundamentale** ale acestora.

5. Analizând conținutul propunerii legislative, în ceea ce privește fondul reglementărilor preconizate, semnalăm că prin modalitatea de exprimare a intenției normative se instituie reguli insuficient conturate, contrare dispozițiilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, **fiind susceptibile să încalce prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție**.

Precizăm că, pentru a asigura legislației interne o cât mai bună înțelegere și implicit o aplicare corectă, este esențial ca redactarea acesteia să fie una de calitate. Referitor la acest aspect, menționăm că, potrivit art. 6 alin. (1) teza I din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. [...]”*.

Cu privire la aceste aspecte, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe rânduri¹, statuând că *„una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative”* și că *„respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se **constituie într-un***

¹ A se vedea paragraful 35 din Decizia Curții Constituționale nr. 22/2016 care trimite la Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 95 și 96.

veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art. 1 alin. (5) din Constituție”.

Totodată, menționăm că, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale², Curtea a reținut că principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, conducând la caracterul de *lex certa* al normei. Legiuitorului îi revine obligația ca în actul de legiferare, indiferent de domeniul în care își exercită această competență constituțională, să dea dovadă de o atenție sporită în respectarea acestor cerințe, concretizate în claritatea, precizia și predictibilitatea legii³.

În acest sens, precizăm următoarele:

5.1. Semnalăm că **Expunerea de motive** nu respectă structura instrumentului de prezentare și motivare prevăzută la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deoarece nu sunt prezentate, printre altele, informații cu privire la **insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, la impactul financiar asupra bugetului general consolidat, la impactul asupra sistemului juridic** și, în special, la compatibilitatea cu reglementările Uniunii Europene în materie, la determinarea exactă a acestora, la deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene și la alte documente relevante pentru transpunerea sau implementarea prevederilor legale respective, și nici cu privire la **consultările** derulate în vederea elaborării prezentei propuneri.

În instrumentul de motivare nu sunt prezentate informații privind numărul persoanelor care ar putea face obiectul prezentei propuneri legislative și nici nu sunt argumentate toate soluțiile legislative preconizate, ceea ce contravine dispozițiilor art. 32 alin. (2) teza I din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „*Motivarea trebuie să se refere la forma finală a proiectului de act normativ*”.

Analizând Expunerea de motive, constatăm că aceasta conține doar considerații cu caracter general pentru justificarea soluțiilor legislative preconizate, fără ca acestea să fie fundamentate pe studii, lucrări de cercetare sau evaluări statistice.

Cu privire la problematica lipsei de fundamentare temeinică a actelor normative, Curtea Constituțională a reținut în Decizia nr. 139/2019 că „*În lipsa motivării, în sensul arătat, a legii adoptate, nu*

² A se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 193 din 6 aprilie 2022, paragraful 23, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012.

³ A se vedea Decizia nr. 845 din 18 noiembrie 2020, paragraful 92.

se poate cunoaște rațiunea legiuitorului, esențială pentru înțelegerea, interpretarea și aplicarea acesteia. (...) Caracterul sumar al instrumentului de prezentare și motivare, precum și lipsa de fundamentare temeinică a actelor normative au fost sancționate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, în raport cu aceleași exigențe de claritate, predictibilitate a legii și securitate a raporturilor juridice impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, cu invocarea deopotrivă a normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative”.

5.2. Având în vedere natura intervențiilor legislative preconizate, respectiv de completare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, semnalăm că **titlul și partea introductivă a art. I** sunt contrare dispozițiilor art. 41 alin. (5) și art. 60 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere că acestea nu exprimă în mod corect intervenția avută în vedere.

5.3. La **art. I pct. 1**, referitor la soluția legislativă preconizată pentru **art. 2517 alin. (2)**, semnalăm următoarele:

5.3.1. Menționăm că soluția legislativă constă în completarea cu un nou alineat a art. 2517 din Codul civil care, *de lege lata*, consacră termenul general de prescripție de 3 ani.

Intervenția de completare contravine dispozițiilor art. 61 alin. (2)⁴ din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deoarece ar fi trebuit să vizeze **art. 2502 alin. (2)**⁵ din Codul civil, care reglementează **cazurile de imprescriptibilitate a dreptului la acțiune**.

De altfel, ipoteza juridică preconizată nu se regăsește în actuala denumire marginală a art. 2517⁶.

5.3.2. Semnalăm că modalitatea de instituire a prezentei soluții legislative, potrivit căreia *este imprescriptibil dreptul la acțiune privind recuperarea creanțelor reprezentând pensie de întreținere datorată minorului, pe durata existenței obligației de întreținere*, prin derogare de la cadrul general în materie, este susceptibilă de a încălca principiul egalității în drepturi, consacrat de dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituția României, republicată, potrivit cărora cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

⁴ „(2) Prevederile modificate sau care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea normală a articolelor”.

⁵ „(2) În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:

1. acțiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel;
2. acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;
3. acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic;”.

⁶ „Termenul general de 3 ani”.

În actuala redactare, norma poate crea o situație de discriminare față de copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor⁷, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani, precum și față de titularii dreptului la acțiune privind recuperarea altor tipuri de creanțe, pentru care se aplică termenul general de prescripție.

Sub aspectul asigurării egalității în drepturi, Curtea Constituțională a statuat că principiul consacrat de prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice⁸.

De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional⁹.

Nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea normei care instituie un privilegiu ori o discriminare. În acest sens, Curtea a reținut că discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept/beneficiu¹⁰, iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului¹¹. Totodată, Curtea Constituțională - făcând referire la jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului¹² - a reținut că aplicarea unui tratament diferit unor cazuri egale este

⁷ Precizăm că, potrivit prevederilor art. 499 alin. (3) din Codul civil, „(3) *Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani*”.

⁸ A se vedea, în acest sens, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, și Decizia nr. 89 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 200 din 27 martie 2003.

⁹ A se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, sau Decizia nr. 67 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 18 martie 2015.

¹⁰ Decizia nr. 62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994.

¹¹ A se vedea, în acest sens, Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014.

¹² Hotărârile din 23 iulie 1968, 13 iunie 1979, 28 noiembrie 1984, 28 mai 1985, 16 septembrie 1996, 18 februarie 1999 și, respectiv, 6 iulie 2004, pronunțate în cauzele „Aspecte privind regimul lingvistic în școlile belgiene” împotriva Belgiei, paragraful 10, Marckx împotriva Belgiei, paragraful 33, Rasmussen împotriva Danemarcei, paragrafele 35, 38 și 40, Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit, paragraful 72, Gaygusuz împotriva Austriei, paragraful 42, Larkos împotriva Ciprului, paragraful 29, și, respectiv, Bocancea și alții împotriva Moldovei, paragraful 24.

discriminatorie atunci când nu este justificată în mod obiectiv și rezonabil, aceasta însemnând că nu urmărește un scop legitim sau nu păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin tratamentul inegal (Decizia nr. 270 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 12 iunie 2015, paragraful 25, Decizia nr. 368 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 17 iulie 2017, paragraful 25, și Decizia nr. 573 din 20 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 959 din 13 noiembrie 2018, paragraful 30).

5.3.3. Semnalăm că expresia *„recuperarea creanțelor reprezentând pensie de întreținere datorată minorului, pe durata existenței obligației de întreținere”* este contrară dispozițiilor art. 8 alin. (4) prima teză din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia *„Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce”*.

În acest sens, cu titlu preliminar, precizăm că obligația legală de întreținere a copilului minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională, este prevăzută de art. 499 alin. (1) din Codul civil.

De asemenea, determinarea cuantumului întreținerii și a modalităților de executare, inclusiv instituirea pensiei de întreținere în bani atunci când întreținerea nu se execută în natură sunt reglementate în art. 529 și art. 530 din Codul civil, iar regulile privind data de la care se datorează pensia de întreținere și posibilitatea acordării pentru o perioadă anterioară în ipoteza culpei debitorului sunt reglementate de art. 532 din Codul civil.

Astfel, *de lege lata*, deși obligația de întreținere este instituită, ca obligație legală, de prevederile art. 499 alin. (1) din Codul civil, cuantumul și modalitatea de executare a acesteia pot fi stabilite sau, după caz, modificate judiciar, în condițiile art. 531 din Codul civil, iar obligația poate înceta sau se poate transforma odată cu dobândirea majoratului.

Pe de o parte, obligația de întreținere poate fi stabilită prin hotărârea judecătorească pronunțată în procedura de desfacere a căsătoriei prin divorț, cât privește capetele de cerere accesorii divorțului, referitoare, printre altele, la stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor.

Pe de altă parte, pensia de întreținere ce derivă din obligația civilă de întreținere a părinților față de copiii minori sau majori, după caz,

poate fi stabilită și prin convenție autentică în procedura notarială de divorț. Astfel, potrivit prevederilor art. 376 alin. (4) din Codul civil, dacă soții stăruie în divorț, notarul public eliberează certificatul de divorț fără să facă vreo mențiune cu privire la culpa soților și, totodată, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl poarte după divorț, exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, stabilirea locuinței copiilor după divorț, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat și fiecare dintre copii, precum și **stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor**, notarul va încheia o **convenție** în procedura divorțului cu copii minori, autenticată, care, potrivit dispozițiilor art. 101 alin. (2) și ale art. 138 alin. (5) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, **constituie titlu executoriu**.

O altă modalitate a stabilirii obligației de întreținere o constituie **hotărârea de expedient** prin care instanța de judecată consfințește acordul de mediere referitor la pensia de întreținere.

În acest sens, precizăm că în considerentul 25 din Decizia nr. 221 din 20 aprilie 2023, Curtea Constituțională a reținut că, *„în ceea ce privește acordul de mediere încheiat între soți în temeiul art. 64 alin. (1) din Legea nr. 192/2006, care are ca obiect soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor ce derivă din efectele nepatrimoniale ale divorțului, precum numele soților, efectele divorțului în raporturile dintre soți și copiii lor minori, aceste înțelegeri pot constitui obiect al medierii, în privința acestora prevederile art. 64 alin. (1¹) din Legea nr. 192/2006 stabilind neechivoc că pot îmbrăca forma unor hotărâri de expedient («Acordurile de mediere încheiate de părți, în cauzele/conflictele ce au ca obiect exercițiul drepturilor părintești, contribuția părinților la întreținerea copiilor și stabilirea domiciliului copiilor, îmbracă forma unei hotărâri de expedient»).* În consecință, **Curtea reține că, în ceea ce privește rezolvarea aspectelor accesorii divorțului, inclusiv cu privire la stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor, instanța de judecată poate consfinți acordul de mediere având acest obiect, prin pronunțarea unei hotărâri de expedient, pentru ipoteza în care se va desface căsătoria, act procedural prin care se pune capăt judecării în temeiul tranzacției intervenite între părți, în condițiile art. 2.268 alin. (1) din Codul civil. Această hotărâre urmează să se pronunțe în cazul desfacerii căsătoriei prin procedura divorțului reglementată de art. 915-935 din Codul de procedură civilă”**.

Totodată, în considerentul 26 din aceeași decizie, Curtea Constituțională a constatat că „*izvorul pensiei de întreținere (...) îl pot constitui atât hotărârea judecătorească pronunțată în procedura desfacerii căsătoriei prin divorț, potrivit dispozițiilor art. 373 și 374 din Codul civil, și hotărârea de expedient prin care instanța de judecată consfințește acordul de mediere referitor la pensia de întreținere, cât și convenția încheiată în procedura divorțului cu copii minori, autentificată de notar, încheiată în ipoteza desfacerii căsătoriei prin acordul părților în procedura notarială, potrivit art. 375 alin. (2) din Codul civil*”.

Precizăm că, din actuala redactare a soluției legislative propuse pentru art. 2517 alin. (2), într-o interpretare extensivă, nu se înțelege dacă obligația de întreținere vizată subzistă chiar și în absența unei convenții care constituie titlu executoriu sau a unei hotărâri care stabilește pensia de întreținere datorată minorului, sau, după caz, într-o interpretare restrictivă, nu se înțelege dacă este vizată doar obligația determinată și exigibilă în forma și întinderea pensiei stabilite.

Precizăm că, dacă înțelesul preconizat al soluției legislative ar fi cel subsumat interpretării extensive, ar putea fi invocată imprescriptibilitatea dreptului la acțiune pentru recuperarea cheltuielilor de întreținere anterioare stabilirii pe cale judiciară, ceea ce ar fi în contradicție cu prevederile art. 532 alin. (1) din Codul civil, potrivit căreia pensia se datorează de la data cererii de chemare în judecată și cu excepția de la art. 532 alin. (2), cu privire la culpa debitorului în întârzierea sesizării instanței.

5.3.4. Din punct de vedere al unificării și sistematizării legislației, semnalăm că obiectul de reglementare al prezentei propuneri legislative nu respectă dispozițiile art. 13 lit. a) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „*Actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care: a) proiectul de act normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune;*”.

În acest sens, apreciem că analiza instituției prescripției dreptului material la acțiune trebuie realizată în strânsă legătură cu instituția **prescripției dreptului de a obține executarea silită.**

Precizăm că soluțiile legislative preconizate pentru art. 2517 alin. (2) și art. 2523 alin. (2) din Codul civil, care vizează prescripția extinctivă a dreptului la acțiune, trebuie corelate cu regimul prescripției executării silite din Legea nr. 134/2020 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, unde, potrivit prevederilor art. 706 alin. (1), dreptul de a obține executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, iar, potrivit prevederilor art. 706

alin. (2), termenul de prescripție curge, pentru hotărâri judecătorești, de la data rămânerii definitive.

În ipoteza în care normele nu ar fi corelate, pot să apară conflicte de legi în ceea ce privește calculul termenelor, suspendarea și întreruperea prescripției executării, care fac obiectul art. 708 și art. 709 din Codul de procedură civilă, precum și referitor la calificarea actelor de executare relevante.

5.3.5. Semnalăm că soluția legislativă de stabilire ca **imprescriptibil** a dreptului la acțiune privind recuperarea creanțelor reprezentând pensie de întreținere datorată minorului, pe durata existenței obligației de întreținere, este susceptibilă a încălca dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituția României, în componenta sa privind stabilitatea circuitului civil și securitatea juridică a persoanei¹³.

Referitor la termenele de prescripție, stabilite *ope legis*, precizăm că în paragraful 17 din Decizia nr. 623/2019, Curtea Constituțională, printr-o jurisprudență constantă¹⁴, a statuat că **„instituiția prescripției, în general, și termenele în raport cu care aceasta își produce efectele au ca finalitate facilitarea accesului liber la justiție, prin asigurarea unui climat de ordine, indispensabil exercitării în condiții optime a acestui drept constituțional, prevenindu-se eventualele abuzuri și limitându-se efectele perturbatoare asupra stabilității și securității raporturilor juridice civile. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă. Departe de a constitui o negare a dreptului în sine, asemenea exigențe dau expresie ordinii de drept, absolutizarea exercițiului unui anume drept având consecință fie negarea, fie amputarea drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane, cărora statul este ținut să le acorde ocrotire, în egală măsură”**.

Prescripția nu operează de drept și nici din oficiu, în baza hotărârii instanței judecătorești, ci numai la cererea persoanei interesate, în condițiile art. 2512 din Codul civil.

În primul rând, este de remarcat că prescripția nu operează *ipso iure*, deoarece prin simpla împlinire a termenului, cel în folosul căruia

¹³ Precizăm că înțelesul sintagmei „securitatea juridică a persoanei” a fost stabilit de Curtea Constituțională în paragraful 68 din Decizia nr. 454 din 4 iulie 2018, în care a reținut următoarele **„art. 1 alin. (5) din Constituție, care consacră securitatea juridică a persoanei, concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale”**.

¹⁴ Începând cu Decizia nr. 296 din 8 iulie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 577 din 12 august 2003.

curge prescripția nu este exonerat de răspundere, ci doar îndreptățit să refuze îndeplinirea obligației de care este ținut. Prin expirarea termenului de prescripție se naște *ope legis* dreptul sau facultatea de a opune beneficiul prescripției împlinite, iar nu și constatarea stingerii înseși a dreptului de către organul de jurisdicție. Astfel, prescripția extinctivă este, din acest punct de vedere, de natură potestativă, distinctă de dreptul subiectiv primar afectat de împlinirea termenului de prescripție, și poate fi exercitată sau, după caz, abandonată prin efectul renunțării la prescripție.

În al doilea rând, prescripția dreptului la acțiune nu poate fi aplicată *ex officio* de către organul de jurisdicție, chiar dacă invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale, potrivit prevederilor art. 2512 alin. (2) și (3) din Codul civil. Mai mult, prescripția nici măcar nu poate fi pusă în discuția părților, în virtutea rolului activ al judecătorului, din moment ce, pe de o parte, e vorba de o excepție personală, iar nu de o excepție de ordine publică, și pe de altă parte, o asemenea chestiune în plan procesual interesează principiul disponibilității, fiind un aspect ori o facultate inerentă dreptului fiecărei părți de a dispune, în cursul procesului, de drepturile sale materiale și procedurale, iar acest aspect trebuie lăsat la aprecierea acesteia, iar nu a instanței de judecată.

Din această perspectivă, având în vedere faptul că obligația legală de întreținere a copilului minor, are ca obiect, potrivit prevederilor art. 499 alin. (1) din Codul civil, asigurarea celor necesare traiului, precum și a educației, învățaturii și pregătirii sale profesionale, iar neexercitarea dreptului la acțiune pentru realizarea acestei obligații în termenul general de prescripție, de 3 ani, poate fi interpretată ca fiind o lipsă de diligență a creditorului obligației.

În acest sens, în paragraful 22 din Decizia nr. 156 din 30 martie 2023, Curtea Constituțională a reținut că *„în condițiile în care, potrivit principiului nemo censetur ignorare legem, care semnifică faptul că nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii, titularul unui drept este prezumat că a avut cunoștință de reglementarea care prevedea că valorificarea dreptului său se circumscrie unui anumit termen, iar dacă nu îl respectă, consecințele negative pe care va fi ținut să le suporte nu pot fi imputate decât propriei sale lipse de diligență”*.

Totodată, precizăm că aplicarea soluției legislative preconizate pentru art. 2517 alin. (2), în actuala redactare, poate conduce la un abuz în exercitarea unui drept, astfel încât se poate încuraja acumularea arieratelor de către creditorul obligației de întreținere, până aproape de

momentul încetării obligației, cu efecte asupra presiunii financiare asupra debitorului obligației, ceea ce afectează securitatea juridică a persoanei.

5.4. La art. I pct. 2, semnalăm că soluția legislativă preconizată pentru **art. 2525 alin. (2)** este contrară dispozițiilor art. 48 alin. (1) și art. 61 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deoarece din dispoziția normativă actuală a articolului respectiv nu decurge, în mod organic, ipoteza juridică preconizată, astfel încât nu se asigură articolului o succesiune logică a ideilor și o coerență a reglementării. și, totodată, nu se integrează armonios în actul supus completării.

În acest sens, precizăm că, *de lege lata*, art. 2525 reglementează dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor, stabilind că „*Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a desființat actul ori, după caz, de la data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă*”.

Pe de altă parte, precizăm că, în actuala redactare, soluția legislativă preconizată are același efect precum cea preconizată la **art. I pct. 1** pentru **art. 2517 alin. (2)**.

5.5. Semnalăm că sunt încălcate prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „(1) *Soluțiile legislative preconizate prin proiectul de act normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare pentru a se evita lacunele legislative*”.

În acest sens, menționăm că, în actuala redactare, soluțiile legislative preconizate sunt incomplete, deoarece nu sunt prevăzute norme tranzitorii prin care să se stabilească soluții pentru prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a actualelor intervenții asupra Codului civil, astfel încât să se reglementeze dacă acestea sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Precizăm că, potrivit prevederilor art. 26 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul în care prin noua reglementare sunt afectate raporturi sau situații juridice născute sub vechea reglementare, dar care nu și-au produs în întregime efectele până la data intrării în vigoare a noii reglementări, sunt necesare soluții legislative pentru situații tranzitorii.

Cu privire la normele tranzitorii, precizăm că, în paragrafele 31 și următoarele din **Decizia nr. 402 din 19 septembrie 2024**¹⁵, cu privire la normele intertemporale (tranzitorii), Curtea Constituțională a reținut că dispozițiile tranzitorii cuprind măsurile ce se instituie cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări care urmează să fie înlocuită de noul act normativ și trebuie să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea celor două reglementări, astfel încât punerea în aplicare a noului act normativ să decurgă firesc și să evite retroactivitatea acestuia sau conflictul între norme succesive¹⁶. Rolul normei tranzitorii este acela de a corela vechea reglementare cu noua reglementare, prin stabilirea unor măsuri referitoare la raporturile juridice apărute în temeiul vechii reglementări menite să evite retroactivitatea noii reglementări sau conflictul între normele succesive.

Obligația de a corela cele două reglementări, „astfel încât punerea în aplicare a noului act normativ să decurgă firesc”, are ca scop inclusiv evitarea hiatusului normativ cu privire la materia reglementată, legiuitorul fiind obligat să adopte măsurile necesare pentru a preîntâmpina un vid legislativ care poate genera consecințe juridice negative¹⁷.

*

* *

Ca urmare a celor de mai sus, este necesar ca propunerea legislativă să fie reconsiderată în totalitate, atât din punctul de vedere al configurării soluțiilor legislative preconizate, care trebuie să fie în concordanță cu dispozițiile legale în vigoare, cât și din punctul de vedere al exprimării soluțiilor, în acord cu exigențele de tehnică legislativă, în mod clar și precis, fără echivoc.

PREȘEDINTE

Florin IORDĂCHE

București
Nr. 168/03.03.2026

¹⁵ Publicată în Monitorul Oficial nr. 15 din 10.01.2025.

¹⁶ Decizia nr. 134 din 19 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 10 iulie 2024, paragraful 16.

¹⁷ Decizia nr. 398 din 4 iulie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 869 din 27 septembrie 2023, paragraful 13, sau Decizia nr. 400 din 4 iulie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 942 din 18 octombrie 2023, paragraful 18.